

Handreiking voor de leerkracht Wat is een ondersteuningsteam

Een ondersteuningsteam (OT) is een overleg over een leerling uit je klas, in het kader van *handelingsgericht arrangeren*. Het wordt georganiseerd wanneer jij, de school en/of de ouders vragen hebben over de ontwikkeling van deze leerling. Vaak zijn er al acties ondernomen maar hebben die niet tot voldoende resultaat geleid. Tijdens dit overleg wordt volgens een vaste structuur doelgericht gezocht naar antwoorden op de vragen die er liggen om te komen tot een actieve, passende aanpak om de leerling verder te helpen. Ook worden er wanneer nodig aangepaste doelen geformuleerd.

Bij een OT zijn in ieder geval jijzelf, de ouders, de directeur, de intern begeleider en de consulent of adviseur van het samenwerkingsverband aanwezig. De school en ouders overleggen vooraf wie er eventueel verder uitgenodigd kan worden om mee te denken, het wordt dus een overleg 'op maat'. Soms neemt ook de leerling zelf deel aan het OT.

Hoe bereid je je als leerkracht voor op een OT?

Als er een ondersteuningsteam georganiseerd wordt, wordt het Groeidocument of het Topdossier ingevuld. Op sommige scholen is de leerkracht leidend bij het invullen hiervan, op andere scholen de intern begeleider. De ouders zijn altijd betrokken bij het invullen van het Groeidocument/Topdossier en krijgen minimaal een 'leeslink' maar liefst ook een 'schrijflink' zodat zij ook later aanvullingen kunnen doen.

Als leerkracht weet je uit je hoofd veel over de leerling, je werkt immers elke dag met het kind in de klas. Toch is belangrijk je goed voor te bereiden op het OT omdat er veel verdiepende vragen gesteld kunnen worden. Je kunt je verdiepen in de informatie uit het dossier en de documenten uit het leerlingvolgsysteem. Probeer ook de volgende punten voor jezelf helder te krijgen en zet een en ander op papier. Dan heb je je voorbereiding paraat tijdens het OT.

- **Hoe gaat het op dit moment met de leerling?** Welke doelen heb je geformuleerd en welke verwachtingen heb je t.a.v. de ontwikkeling van de leerling? Waar loop je op dit moment tegenaan; waar maak je je zorgen over? Wat of wanneer gaat het wél goed? En hoe komt dat? Wat zijn de sterke kanten van de leerling?
- **Welke stappen zijn er al genomen?** Wat is er (in de voorgaande jaren) al gedaan om de leerling te helpen? Wat werkte er goed? Wat werkte niet zo goed? Denk ook aan afspraken die in school eventueel met de ouders zijn gemaakt. (Hoe) zijn deze uitgevoerd?
- **Welke onderwijsbehoeften van de leerling zijn al duidelijk?** Wat heeft de leerling volgens jou nodig om... de gestelde cognitieve, sociaal-emotionele of gedrags-leerdoelen te bereiken? En hoe ben je daarachter gekomen? En tot waar lukt het jullie in de school al/tot nu toe om te organiseren wat de leerling nodig heeft? Waarin verwacht je dat het moeilijk wordt te doen wat de leerling nodig heeft?
- **Welke ondersteuningsbehoeften heb jij als leerkracht?** Wat of wie heb jij nodig om deze leerling goed te ondersteunen? Heb je behoefte aan aanvullende expertise op een bepaald vlak of praktische hulpmiddelen? En als

je ondersteuning wilt van bv de onderwijsassistent, wat wil je dan concreet dat zij gaat doen met de leerling?

- **Zie je het nog zitten met de leerling?** Heb je nog voldoende vertrouwen in groei: van de leerling zelf, maar ook betreffende je eigen handelen ten opzichte van de leerling en het handelen van de ouders? Is er nú extra reden tot zorg? Is er iets gebeurd waardoor je 'nu echt' in de knel komt?
- **Een anekdote:** het is fijn voor ouders als je een actuele anekdote in het OT vertelt. Ouders willen graag merken dat jij hun kind ziet en kent!
- **Samengevat: Welke vragen wil je beantwoord zien tijdens het OT?** Voorafgaand aan een OT stel je samen met de internbegeleider en/of ouders vragen op die in het OT besproken worden. Samen ga je de haalbaarheid na van jouw verwachtingen en wensen.

Een OT bestaat uit drie fases:

Overzicht	→	Inzicht	→	Uitzicht
Vanuit een tijdlijn en context beantwoorden de deelnemers aan het OT vragen over hoe het nu met de leerling gaat. Besproken wordt welke stappen zijn ondernomen en wat die hebben opgeleverd. Dit gebeurt vanuit duidelijk geformuleerde (leer)doelen voor de leerling.		In deze fase proberen we de situatie zoals deze is te verklaren. Ook worden oplossingen verkend. De onderwijsbehoeften van de leerling, jouw eigen ondersteuningsbehoeften en die van ouders staan centraal. Soms worden de doelen bijgesteld op basis van de nieuwe informatie.		In deze fase wordt een werkbare aanpak bepaald waar iedereen in het OT achter staat: uit alle oplossingsuggesties worden samen keuzes gemaakt. Er worden afspraken gemaakt voor de komende periode: wie op welke wijze bijdraagt aan het laten slagen van gemaakte afspraken en wie de uitkomsten van het OT met de leerling bespreekt.

Op sommige scholen is de leerling zelf aanwezig bij het OT om mee te denken. Altijd wordt het perspectief van de leerling betrokken in het OT door minimaal een goed gesprek te hebben met de leerling voorafgaand aan het OT. Dat gesprek kan door jou gevoerd worden maar ook door de IB.

Wat gebeurt er na het OT?

Na het OT ga je als leerkracht aan de slag met de uitkomsten van het OT. Voor ouders en externen geldt hetzelfde. Deze uitkomsten worden in het Groeidocument of TOPdossier genotuleerd. Altijd is er na een ondersteuningsteam een vervolgbespreking nodig om de effecten van de aanpak te evalueren. De datum wordt tijdens het OT al vastgelegd. Tijdens zo'n evaluatie wordt besproken hoe het nu gaat met de leerling, in hoeverre de doelen behaald zijn en of er nog meer acties nodig zijn. De stappen die hierboven beschreven zijn worden dan opnieuw doorlopen.

Tips:

- Voor veel ouders is een OT een spannende situatie. Maak contact, glimlach, van alle aanwezigen kennen ze jou waarschijnlijk het best! Vaak helpt het om –liefst zo snel mogelijk- iets vriendelijks over hun kind te zeggen.
- Bereid je goed voor op het OT zodat je vanuit actuele feiten kunt praten. Weet hoe vaak iets gebeurt als je gedrag beschrijft, geef een kort voorbeeld als dat verhelderend werkt en zorg dat je gegevens uit het LVS (dat up-to-date is) bij de hand hebt.
- Blijf in balans over een leerling spreken: niet alleen wat nog moeilijk gaat, vertel ook wat wél goed gaat en welke kwaliteiten de leerling kenmerken.
- Als er tijdens het OT een afspraak wordt gemaakt waar jij als leerkracht een rol in speelt, is het een voorwaarde dat jij erachter staat. Geef aan wanneer je denkt dat een aanpak niet zal werken of niet haalbaar lijkt. Geef aan wat je denkt dat wél kan lukken en wat je nodig hebt om het wél te laten slagen (jouw ondersteuningsbehoeften).
- Idealiter is het zo dat alle afspraken snel na het OT worden uitgevoerd. Gelukkig lukt dat vaak (quick wins) maar sommige acties vragen helaas meer tijd. Vraag dan om een tijdsindicatie zodat je weet waar je aan toe bent. Als je dat nodig vindt kun je om ‘tussenoplossingen’ vragen en in ieder geval ‘wat doen we in de tussentijd’ samen beantwoorden zodat de verwachtingen over en weer expliciet duidelijk zijn.

Voor meer informatie wordt aangeraden hoofdstukken 6,7 en 8 uit het boek ‘Meester in de klas’ te lezen ISBN9789491757600 alsmede de diverse TIBtools die Simone geschreven heeft. Te bestellen bij elke boekhandel en met stapelkorting via info@simonetraint.nl

